

Mu~nina, bol, strah

Ovaj rat sam te{ko, te{ko podnela. Ose}anja su mi zbrkana i zato mi je te{ko da pi{em, da iznova prozivljam ta mu~na i bolna se}anja. Jasmina, ovde Zoja. Imam }erku, 12. avgusta 1999., puni godinu dana. Pro`ivela sam sve ovo sa malom bebom u skloni{tu. Ne znam, mo`e li se opisati taj bol, strah, briga, panika. Ne znam, mo`e li to shvatiti neko, ko nije kao ti, ko ne ose}a i ne do`ivljava stvari i `ivot kao ti, neko ko nije do`iveo to u istim okolnostima. Mo`da sam ja previ{e senzibilna i mo`da preozbiljno do`ivljam, mo`da previ{e primam sve k srcu. Kako si ti Jasmina? Pretpostavljam da je i tebi bilo te{ko, da si brinula za sve nas ovde. Znam da jesi. Poku{avam da napi{em razumljivo pismo, jasno, }itljivo. Misli mi lete, {ta je bitno re}i? Moja briga i strah za moje dete. Strah za svu decu, sve ljude. Strah od ekolo{ke katastrofe. U kakvom }emo svetu `iveti? U meni se stalno smenjuju, tuga, o~aj, nemo}, bes ....Za{to uvek stradaju nedu`ni i nemo}ni ? Ja nemogu promeniti svet i u~initi ga boljim za svoje dete, za svu decu, `ene, crne, `ute, bele. Ja ne mogu smeniti jednog Milo{evi}a, i ne mogu promeniti ni svoje roditelje, i nemogu promeniti ni svoj jebeni `ivot. Rodjena sam ovde, da li je to moja

krivica? Rodila sam dete, {ta je ono malo nedu`no stvorenje kome skrivilo ? Izvini, Jasmina sva sam u pitanjima, na koja neznam odgovore i ne znam kome da ih postavim. A ne znam ni kako bih mogla objasniti nekome {ta sam sve ovo vreme pro`ivljavala u skloni{tu sa mojom tek rođenom }erkom, Lolom. Ona je bila moja snaga, uteha i spas svo vreme. Pogled na nju, na to malo nedu`no i bespomo}no stvorenje me terao da istrajem, da budem jaka ida se nadam da }e biti bolje. U stvari svo vreme molim boga da nam bude bolje. Nikome drugom nisam mogla da se obratim i ka`em, 'Dosta'. Ostala mi je samo vera, samo bog da razgovaram sa njim, da ga molim za pomo}, za spas svih du{a. Nije nam bilo lako ovde, meni nije bilo lako. Sa detetom, bez plate, bez socijalne pomo}i, pa i Crveni krst me odbio, poma`u samo izbeglice. A {ta sam ja?

Mo`da da sam imala materijalnu sigurnost za svoje dete, mo`da bi mi bilo lak{e. Imala bih brigu manje, imala bi strah manje. Ovako sve je bilo te`e, sve je bilo gore. Strahovi su se gomilali.

Volim dan, volim sunce, a kako bi padala no}, postajalo bi te{ko, nervoza, mu~nina, i{ekivanje sirene ili detonacije i tr~anje sa detetom u hladno i vla`no

skloni{te. Spavanje na betonu. Zivot pod zemljom. Jezivo! Zvuk sirene, avioni, detonacije, rakete, delovanje protiv vazdu{ne odbrane, to je bila na{a svakodnevnica. Plakanje dece, vri{tanje, poku{aji upla{enih majki da smire decu, koja se od straha gu{e. Nema struje, mrak... Nema vode i meni pada mrak na o~i. i kako mi je bilo te{ko, kad svoje gladno dete umesto da nahranim mlekom, poku{avam da prevaram sa bo~icom vode. I kako mi je bilo te{ko, kad nisam znala kako da joj operem guzu, ukakila se. I kako mi je bilo, kad je od dugog boravka pod zemljom u hladnom i vla`nom skloni{tu, po~ela da ka{lje, da se gu{i, da povra}a. Bilo mi je ... Razume{ me, zar ne ?

Mu~ila su me mnoga pitanja. Jedno od tih meni va`nih pitanja je, 'odakle nekome pravo da `rtvuje svoj narod ?'. Ma, odakle nekome pravo da se igra sa `ivotom mog deteta? Nema te zemlje, nema tog blaga za koje bih dala svoj mali `ivot, svoju princezu. i uop{te me ne zanima pripadnost nekoj teritoriji. Da li sam ja ovo `elela? Za sigurno, ne. Da sam se ja pitala nikada ne bi bilo rata i nikada ga

nikome ne bih po`elela. Ja sam samo `ena i majka. Rodjena sam ovde, nisu me pitali. Granice ne bi trebalo da postoje, nisu bitne. Va`na je du{a, va`an je ~ovek. Va`no je da se razumemo, da `ivimo u miru.

Ovo nikada ne}u zaboraviti. Ostaje ogromna bol, duboka rana. Sve {to mogu to je da poku{am da potisnem ta stra{na se}anja da ih gurnem negde duboko. Nikada nisam volela patetiku a sada sebi zvu~im tako pateti~no. Pla{im se da je to jedino {to nam je ostalo. @ivot je tako pateti~an.

Ne znam koliko sam uspela da iska`em deo svojih do`ivljaja, ali molim te Jasmina poku{aj da objasni{ ljudima tamno, da nam ovde nije ni malo lako, da nismo svi za Milo{evi}a. Spre~avaju{i humanitarnu katastrofu, izazavana je mnogo ve}a katastrofa. Mnogi su ostali bez najmilijih, bez domova, bez nade. Neznamo {ta nas ~eka, pla{imo se...

^uvaj se, {aljem ti veliki zagrljaj.

Zoja

Beograd 14. 07. 1999.